

Zelený rozvoj Kórey

Konferenčný komplex

Prezident Kórejskej republiky Lee Myung-bak otvoril zasadnutie

Juhokórejské mesto Changwon v juhovýchodnej časti provincie Gyeongsang hostilo v dňoch 28. októbra až 4. novembra 2008 dosiaľ najväčšie zasadnutie Konferencie zmluvných strán Dohovoru o mokradiach (Ramsar, Irán, 1971). Zmluvné strany Ramsarského dohovoru sa stretávajú každé tri roky, aby zhodnotili plnenie svojich záväzkov pri zabezpečovaní ochrany a trvalo udržateľného využívania mokradí na svojom území, plnenie strategického plánu dohovoru za určité obdobie a stanovili si priority pre ďalšie roky. Desiate zasadnutie konferencie (COP10) prenieslo rokovania prvýkrát na pevninský ázijský kontinent (v roku 1993 bolo 5. zasadnutie v Kushire v Japonsku) a bol to úspešný krok pre účastníkov konferencie i pre domácich obyvateľov a organizátorov. Týmto podujatím žilo doslova celé mesto a na každom kroku sme sa mohli stretnúť s pútačmi na COP10 výzdobou, transparentmi, kultúrnymi podujatiami, výstavami a so všadeprítomnými dobrovoľníkmi (bolo ich vyše 300), ktorí pomáhali orientovať sa v obrovskom komplexe nového výstavného a konferenčného centra moderného mesta Changwon, ale aj v spleti podujatí a hotelov.

Zasadnutie, ktorého ústrednou témou boli *Zdravé mokrade, zdraví ľudia*, sa venovalo najhorúcejším témam súčasnosti, ako sú klimatické zmeny a význam mokradí pri sekvestrácii uhlíka a stabilizácii klímy (Kórea pri tejto príležitosti ohlásila svoj príspevok vo výške 100 000 amerických dolárov a vytvorenie fondu na kompenzáciu zafaženia prostredia z titulu účasti

na konferencii, do ktorého mohli prispieť všetci účastníci podľa dĺžky letu do Kórey, a z ktorého bude financovaný manažment mokradí v rozvojových krajinách), vplyv produkcie biopalív na prírodné mokrade, najmä v rozvojových krajinách, či šírenie vysoko patogénnej vtáčej chrípky H5N1. Viaceré významné rezolúcie schválili metodické usmernenia pre členské krajiny pre lepšiu implementáciu článkov dohovoru a nového strategického plánu či programu dohovoru pre komunikáciu, výchovu, participáciu a osvetu na najbližších 5 rokov. Slovensko sa aktívne zapojilo do prípravy rezolúcie o regionálnych ramsarských iniciatívach a ako koordinátor tzv. Karpatskej iniciatívy pre mokrade pripravilo nový návrh na jej uznanie ako oficiálnej iniciatívy na najbližšom zasadnutí stáleho výboru dohovoru.

Význam Ramsarského dohovoru a úlohy a povinnosti všetkých zainteresovaných skupín vyplývajúce z tejto medzinárodnej konvencie a aktuálnych výziev zhrnula Deklarácia z Changwon o prosperite ľudstva a mokradiach, ktorá sa má sprístupniť všetkým orgánom, politickým činiteľom a pracovníkom pôsiacim v oblasti životného prostredia, územného plánovania, zdravotníctva, hospodárstva, výchovy a komunikácie, súkromnému sektoru a občianskej spoločnosti a bola predložená s informáciou o priebehu a výsledkoch COP10 aj vláde Slovenskej republiky. Predstavujeme ju tiež v tomto časopise a je uverejnená aj na stránke www.sopsr.sk.

Organizátori a vláda Kórejskej republiky sa rozhodli poňať túto konferenciu v „zelenom“ duchu a prejavilo sa to nielen v už spomenutej kompenzácii emisií uhlíka vyprodukovaného počas prepravy účastníkov do miesta konania a vo vytvorení fonde pre ramsarský sekretariát, ale aj v používaní prírodných, recyklovaných a recyklovateľných materiálov (napr. písacie a kancelárske potreby, biodegradovateľné papierové poháre, lepidlá bez chemikálií, dostatok porcelánových šálok na kávu a čaj namiesto jednorazových pohárov). Do záverov konferencie sa dostali tiež závery medzinárodného sympozia o východoázijských pobrežných mokradiach a migrujúcich vodných vtácoch z októbra 2008 v Changwone či rezolúcia o pod-

pore biodiverzity v ryžových poliach ako mokradových systémoch. Kórejská ramsarská sieť mimovládnych organizácií navrhla vytvorenie celosvetovej siete o mokradiach ako komunikačného nástroja a medzinárodnej platformy.

Prezident Kórejskej republiky Lee Myung-bak vo svojom otváracom príhovore potvrdil, že jeho krajina bude odhodlane realizovať svoju národnú víziu „nízko uhlíkového, zeleného rozvoja“.

„Zelený rozvoj sa netýka len environmentálnej politiky vytvorenej pre zníženie emisií skleníkových plynov. Skôr je to ekonomická politika pomáhajúca vytváraniu slušných pracovných miest napomáhajúcich rozvoju nových technológií a priemyslu,“ povedal prezident. „Zároveň zelený rozvoj je politika diplomacie, ktorá pomáha zvýšiť prestíž a hodnotenie národa.“ Hnacím motorom zeleného rozvoja môže byť tzv. ekoturizmus a Južná Kórea má snahu rozvinúť aj spoločné environmentálne projekty so Severnou Kóreou, vrátane ochrany mokradí, zalesňovania, vytvorenia ekoparku v demilitarizovanej zóne atď. Navrhnutý je napríklad aj spoločný výskum na ochranu prírody a životného prostredia.

Pred konferenciou zmluvných strán bol v Changwone otvorený ramsarský Eko-park na počesť zasadnutia Ramsarského dohovoru. Mesto Changwon a provincia Gyeongsang investovali 800 miliónov wonov do parku pozostávajúceho z jazierka v tvare provincie a 123 metrového dreveného mosta nad jazierkom. Vysadené sem boli vodné rastliny z chráneného územia

Netradične riešená mapa ramsarskej lokality

Slovenská delegácia na konferencii vedená veľvyslancom SR v Južnej Kórei Pavlom Hrmom s Dr. J. Květom z Českej republiky oceneným za celoživotné dielo pri ochrane mokradí

mokrade Junam, okolo 4 000 stromov pätnástich druhov. Provincia a príslušné ministerstvá plánujú zriadiť v tejto oblasti východoázijské stredisko pre výskum a ochranu mokradí, podporiť zalesňovanie, verejnú dopravu a budovanie environmentálne prijateľných zariadení, čistiarní odpadových vôd a podobne. Pred konferenčným centrom bola pre verejnosť postavená bambusová „Zelená archa“ so solárnym pohonom zariadení vo vnútri, na úkrytie sa pred zhubnými účinkami klimatických zmien, spolu s ohrozenými živočíchmi a rastlinami, ktorej návštevníci sa mohli dozvedieť, ako minimalizovať skleníkové plyny počas „plavby“ a napísať svoje želania na „strom priani“ pre zlepšenie životného prostredia.

Mesto Changwon má ambície presadiť sa ako environmentálne hlavné mesto Kórey s víziou stať sa do roku 2020 environmentálnym hlavným mestom sveta, kde existuje spoluzitie živočíchov a rastlín, recyklácia energie a zdrojov a kde jeho obyvatelia aktívne parti-

cipujú na budovaní rozvinutého environmentálneho mesta.

Južná Kórea prešla porovnatelným vývojom a rozvojom ekonomiky ako niektoré stredoeurópske krajiny, vrátane Slovenska. Pre trvalo udržateľný rozvoj sa rozhodla ísť cestou „zelenej“ ekonomiky, revitalizácie biotopov, vrátane mokradí a seriózneho posudzovania vplyvov veľkých investícií na životné prostredie, čo je nasledovniahodný príklad. (Pozn. red.: Deklaráciu v Changwon nájdete v prílohe, s. 12 – 13.)

RNDr. Ján Kadlečík
ŠOP SR Banská Bystrica
Foto: autor

Účastníci konferencie využili možnosť pozorovať bohaté zastúpenie vtáctva v mokradi

Bambusová Zelená archa - ukážka ako riešiť problémy spojené s klimatickou zmenou

Originálne označenie názvu ramsarskej lokality Upo

Súťaž o knihu Karola Kállaya Chrámy

Drevené kostolíky – skvosty obdivované svetom

Karol Kállay, renomovaný slovenský fotograf, autor viacerých úspešných titulov, v ktorých zachytáva svet, ale aj rodné Slovensko prostredníctvom unikátnych fotografií, uviedol do života ďalšiu unikátnu publikáciu *Chrámy – Drevené kostolíky na Slovensku*.

Vyrástli pred niekoľkými storočiami uprostred lesov na severovýchode Slovenska. Tvorili a tvoria posvätný priestor, ktorý vyznieva v plnom zmysle a bohatosti až vtedy, keď sa v ňom slávi liturgia, pre ktorú vznikli. Pre starobylosť aj aktuálne poslanstvo „vyjadrujúce multikonfesionálnu a multikulturálnu symbiózu“ bolo v júli 2008 osem z nich zaradených aj do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva. Drevené kostolíky sú našim skvostom, ktorý obdivuje celý svet.

Z tristo pôvodných sa ich zachovalo asi päťdesiat. Tri štvrtiny zo všetkých zachovaných slúžia gréckokatolíckemu obradu, v ktorom je centrálnym miestom svätyňa oddelená ikonostasom, najkrajším a symbolicky najbohatším prvkom týchto chrámov. Práve ten je aj dominantou fotografií Karola Kállaya a sprievodného meditačného slova knihy Mariána Gavendu. Fotografie i reflexie učia medzi

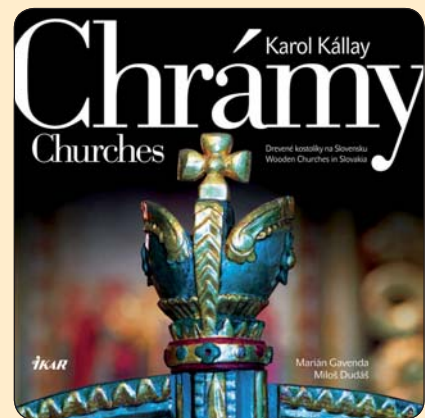
riadkami bežnej reality života čítať duchovné poslanstvá. V tom spočíva originálne podanie i stále nová aktuálnosť tohto diela. Knihu dopĺňajú texty pamiatkara Miloša Dudáša, ktorý čitateľovi približuje architektúru drevených kostolíkov.

„Ukázať ľuďom svet plný krásy je predsa rovnako dôležité, ako ukazovať dokumenty chudoby, nešťastia či beznádeje. V tých drevených kostolíkoch nie je skrytá iba krása, ale aj viera v dobro, lásku, nádej a milosrdenstvo. Som šťastný, že som to všetko mohol objavovať spolu s manželkou, ktorá mi ich pomáhala vidieť a pochopiť,“ hovorí v úvode knihy Karol Kállay.

Miloš Dudáš povedal: „Hoci sa dodnes zachoval len zlomok z pôvodne veľkého počtu drevených kostolov na našom území, predstavujú jednu z najhodnotnejších súčastí stredoeurópskeho kultúrneho dedičstva. Celkovou atmosférou, originálnym konštrukčným riešením, pôvabom a prostou krásou vytvárajú silný a neopakovateľný genius loci, ktorý podnecuje v človeku intenzívne prežívanie vnútorného dialógu s Bohom a zároveň pokoru k dielu svojich predkov.“

Publikáciu Karola Kállaya môžete vyhrať, ak

najneskôr do 15. mája na adresu *Enviromagazín* pošlete lístky s kupónom a odpoveďou na otázku. Meno vyžrebovaného výhercu uverejníme v ďalšom čísle.

CHRÁMY
súťažný kupón

